MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
DAVID SCICLUNA

Seduta ta' l-10 ta' Marzu, 2006

Citazzjoni Numru. 1421/1992/1

Giuseppi Sciortino, Caterina mart Giuliano Gatt u Filippa mart Anthony Farrugia, assistiti mir-rispettivi zwieghom bhala kapijiet tal-komunjoni tal-akkwisti u amministraturi tal-beni parafernali ta' marthom

vs.

Alfred Sciortino

Il-Qorti,

Rat ic-citazzjoni pprezentata fl-10 ta' Dicembru 1992 li permezz taghha l-atturi wara li ppremettew:

Illi b'kuntratt tal-31 ta' Dicembru 1988 missierhom Francesco Saverio Sciortino, illum mejjet, ittrasferixxa b'titolu ta' tpartit lill-konvenut l-ghalqa tal-Hrieri limiti ta' Haz-Zebbug tal-kejl circa tlett elef tliet mija u sitta u erbghin punt tnejn metri kwadri (3364.2 m.k.) u dan ma'

ghodda tar-raba’ mhux identifikata stmata mitejn lira Maltija (Lm200);

Illi l-kuntratt ta’ tpartit hekk maghmul bejn il-kontraenti kien wiehed simulate tant li kemm il-valur tal-ghalqa kien wiehed fittizju u irreali u l-ghodda meritu tat-tpartit kienu ga` jappartjenu lill-missier;

Talbu li din il-Qorti:

(1) Tiddikjara u tiddeciedi illi l-kuntratt ta’ tpartit tal-31 ta’ Dicembru 1988 in atti Nutar Dottor Antoine Agius kien fittizju u b’hekk simulat; u

(2) Konsegwentement tiddikjara illi l-imsemmi att huwa null u bla effett.

Bl-ispejjez, komprizi dawk tal-ittri legal ital-1 ta’ April, 1992, 11 ta’ Mejju 1992, 31 ta’ Lulju 1992 u 23 ta’ Settembru 1992 kontra l-konvenut ingunt ghas-subizzjoni;

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet tal-konvenut fejn qal:

(1) Preliminarjament, il-preskrizzjoni ta’ sentejn a tenur tal-artikolu 1222 tal-Kodici Civili (Kap. 16);

(2) In-nullita` tac-citazzjoni stante li t-tieni talba tinsab priva minn kawzali billi l-allegata simulazzjoni qatt ma setghet twassal ghan-nullita`;

(3) Fil-meritu, li ma kien hemm ebda simulazzjoni u l-kuntratt huwa validu u, anke jekk kemm-il darba dak li gie allegat fic-citazzjoni kellu jigi pruvat, is-simulazzjoni kienet tkun wahda relattiva u l-att in kwistjoni kien ikun jammonta ghal donazzjoni u ghalhekk jibqa’ validu;

(4) Salvi eccezzjonijiet ulterjuri;

Rat is-sentenza preliminari tat-12 ta' Novembru 1993 li permezz taghha giet michuda l-eccezzjoni preliminari tal-preskrizzjoni opposta mill-konvenut bl-ispejjez kontra tieghu;

Rat id-digriet tat-12 ta' Novembru 1993 fejn gie nominat l-Avukat Dottor Mark Chetcuti bhala perit legali, bl-assistenza ta' l-A.I.C. Joseph Huntingford bhala perit tekniku, biex ifittex u jirrelata dwar il-fondatezza tad-domandi attrici, wara li jiehu konjizzjoni ta' l-eccezzjonijiet, u jaghmel l-osservazzjonijiet kollha li ghandhom x'jaqsmu mal-kaz;

Rat id-digriet tas-7 ta' Novembru 1994 li permezz tieghu, wara nota tal-perit legali ta' l-1 ta' Novembru 1994 fejn informa lill-Qorti li l-perit tekniku kien miet fil-mori tal-kawza, gie sostitwit ghalih l-A.I.C. David Pace;

Rat il-verbal tas-7 ta' Novembru 1994 fejn id-difensuri tal-partijiet iddikjaraw li jaccettaw ir-relazzjoni ta' l-A.I.C. Joseph Huntingford bhala mahlufa;

Rat ir-relazzjoni ta' l-A.I.C. Joseph Huntingford;

Rat in-nota tal-konvenut tat-23 ta' Novembru 1994 li permezz taghha talab in-nomina ta' periti addizzjonali;

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet ulterjuri tal-konvenut pprezentat fid-9 ta' Jannar 1995 fejn qal illi l-atturi, bhala accettanti l-wirt tal-mejjet missierhom Saverio Sciortino, ma ghandhomx interess mehtieg biex jintavolaw l-azzjoni prezenti billi anke jekk l-imsemmi kuntratt huwa simulat u jammonta ghal donazzjoni tali simulazzjoni hija relattiva u mhux assoluta u ma twassalx ghan-nullita` ta' l-att in kwistjoni;

Rat id-digriet tad-9 ta' Jannar 1995 li permezz tieghu gew nominati bhala periti addizzjonali l-A.I.C. David Pace, l-A.I.C. Rene` Buttigieg u l-A.I.C. Albert Fenech;

Rat id-digriet tat-2 ta' Mejju 1995 fejn, fuq talba tal-konvenut permezz ta' rikors ipprezentat fit-22 ta' Marzu 1995, gie sospiz l-inkarigu tal-periti addizzjonali;

Rat id-digriet tat-12 ta' April 1996 fejn gie revokat *contrario imperio* d-digriet tas-7 ta' Novembru 1994 li

permezz tieghu kien gie nominat l-A.I.C. David Pace bhala perit tekniku biex jassisti lill-perit legali;

Rat ir-relazzjoni tal-perit legali debitament mahlufa;

Rat il-verbali kollha tax-xiehda u d-dokumenti esibiti;

Rat in-noti ta' osservazzjonijiet tal-partijiet;

Rat l-atti l-ohra tal-kawza;

Semghet it-trattazzjoni;

Ikkunsidrat:

Mill-provi jirrizulta li Francesco Sciortino, missier il-kontendenti, li miet fil-5 ta' Frar 1990, kellu fost il-proprjeta` immobiljarja tieghu raba' msejha "Tal-Hrieri". Wara l-mewt tieghu, l-A.I.C. M'Angelo Refalo gie nkarigat biex jaghmel stima tal-proprjeta` kollha, inkluza l-art "Tal-Hrieri" li tirrizulta maghmula minn erba' porzjonijiet distinti li flimkien jaghmlu xi ghaxart itmiem. Fit-testment tieghu tat-28 ta' Ottubru 1987 fl-atti tan-Nutar Joseph Henry Saydon, Francesco Sciortino halla lill-konvenut b'titolu ta' legat tomna u nofs minn din ir-raba' li kellha tigi maghzula minnu. L-erba' ahwa Sciortino gew innominati eredi universali tieghu u ghalhekk il-bqija ta' din l-art trid tinqasam bejniethom. Il-kontendenti jaqblu li l-parti tar-raba' li fuqha hemm il-kawza hi indikata bhala porzjon numru erbgha fl-istima tal-Perit Refalo u illi kienet imqabbla lir-ragel ta' l-attrici Katie Gatt, cioe` Giljan Gatt, minn Francesco Sciortino. Din il-porzjoni giet apparentement trasferita minn Francesco Sciortino lill-konvenut permezz ta' kuntratt li sar fil-31 ta' Dicembru 1988 (a fol. 6) fl-atti tan-Nutar Dottor Antoine Agius b'titolu ta' tpartit ma' ghodda appartenenti lill-konvenut b'valur ta' mitejn lira (Lm200).

Il-konvenut xehed li l-art tpartet ma' ghodda, li l-ghodda kienet tikkonsisti f'mutur tal-hart u ghodda bhal zappun, srieraq, mqassijiet u anke mutur ta' l-ilma. Qal li parti mill-ghodda m'ghadhiex ghandu ghax il-mutur tal-hart waqaf

jahdem u partu ma' iehor. Mistoqsi jekk missieru tahx l-ghodda qal illi hutu riedu parti mill-ghodda wara li kien sar il-kuntratt u missieru qabad u tah il-mutur tal-hart u l-mutur ta' l-ilma. L-ghodda l-ohra kien tahielu wkoll. Dan kien ghall-habta tal-Milied 1989 qabel ma mar l-Isptar. Qal li martu u hu kienu ilhom iduru b'missierhom xi tliet snin.

L-atturi xehdu illi l-ewwel darba li saru jafu b'dan il-kuntratt kien xi ftit xhur wara l-mewt ta' missierhom meta marru ghand in-Nutar Laferla Saliba dwar id-denunzja ghax qabbadha l-konvenut. Ma nghatawx kopja tieghu izda gabu kopja ftit wara. Il-konvenut jammetti li hu qatt ma qal xejn lill-kontendenti ghax missieru ma riedx li l-konvenut ma jaccettax aktar il-qbiela. Katie Gatt, l-armla ta' Giljan, xehdet li hi baqghet thallas il-qbiela sal-mewt lil missierha.

Fid-29 ta' Awissu 1991 il-konvenut ipprezenta u ffirma d-denunzja ta' successjoni ta' missieru minghajr ma ssemmiet l-art mertu ta' din il-kawza ghalkemm diga` kien hemm dizgwid fuqha bejn il-partijiet. Fil-fatt Katie Gatt xehdet illi fuq parir ta' l-avukat u bi qbil bejn l-avukati qabbdu lill-Perit Refalo sabiex jaghmel stima inkluz ta' l-art in kwistjoni,

Jirrizulta wkoll illi wara l-mewt ta' Francesco Sciortino, il-partijiet dahlu fil-pussess u ddividew materjalment parti mill-assi ereditarju konsistenti fil-legatii mhollja fit-testment ta' missierhom, u dan ghalkemm ma kienx hemm qbil dwar l-art mertu tal-kawza. L-attur Guzi Sciortino in effetti xehed illi hu dahal fil-pussess tal-legat tal-parti tad-dar imhollija lilu xi xhur wara l-mewt ta' missieru. Anthony Farrugia, ir-ragel ta' Filippa Sciortino, xehed illi l-gardina 36 Hali Street, thalliet lil martu u hu beda jiehu hsiebha f'isem martu wara l-mewt ta' missier il-mara. Kien fiha xi tletin sigra tal-frott u l-frott bdew jehduh huma; biddel anke l-bieb tal-gardina. Katie Gatt xedet illi l-fond 14/15 Muxi Street mess lilha u wara l-mewt ta' missierha waqfet thallas il-kera li qabel kienet thallas. Hemm ukoll korrispondenza tal-avukat ta' l-atturi dwar il-wirt tal-missier u b'mod partikolari ittra tal-11 ta' Marzu 1992 fejn hemm dikjarat li sar il-qsim materjali tal-legati mhollija bl-artikolu 8 tat-testment ta' Francesco Sciortino pero` kien ghadu

ma sar xejn dwar il-bqija tal-wirt, fosthom il-beni immobiljari inkluz l-art mertu tal-kawza.

Issa, permezz ta' din il-kawza l-atturi qeghdin jippruvaw jiddefendu d-dominju taghhom fuq dik il-parti tal-wirt ta' missierhom li jsostnu li giet mghoddija lill-konvenut permezz ta' att simulat u b'hekk gew ingustament privi mis-sehem taghhom li jippretendu li ghandhom bhala werrieta ta' Francesco Sciortino. L-atturi qeghdin jitolbu li l-kuntratt in kwistjoni jigi dikjarat null sabiex b'hekk l-art imsemmija f'dak il-kuntratt tirriverti fl-assi ereditarju ta' missierhom.

Il-konvenut jirribatti fid-dikjarazzjoni guramentata tieghu annessa man-nota ta' eccezzjonijiet li l-permuta kienet wahda reali u l-valur moghti lill-ghalqa u lill-ghodda bl-ebda mod ma jista' jinfluwixxi fuq il-validita` ta' l-istess kuntratt. Izid ikompli jghid illi anke jekk wiehed, "ghall-grazzja ta' l-argument" kellu jaccetta li l-valur huwa baxx semmai wiehed jista' biss jghid li l-kuntratt in kwistjoni kien affett minn simulazzjoni relattiva u mhux assoluta u kien jammonta ghal donazzjoni. Jghid ukoll li l-ghodda in kwistjoni kienet verament tal-konvenut fid-data tal-kuntratt.

Il-perit legali, fid-dawl tal-provi kollha migbura, ghamel is-segwenti konsiderazzjonijiet:

“Id-differenza bejn simulazzjoni assoluta u simulazzjoni relattiva hi illi fl-ewwel kaz ma jkunx hemm kuntratt veru u fit-tieni illi jkun hemm kuntratt izda differenti minn dak apparenti.

Kif intqal fil-kawza **Joseph Vassallo vs Carmelo Vassallo et** deciza fit-28 ta’ Frar 1995 Vol. XXXVII (Pg. 791) il-parametri biex tigi pruvata is-simulazzjoni huma stretti u rigoruzi. Dawn il-parametri huma definiti hekk f’din is-sentenza.

“Is-simulazzjoni hija forma ta’ frodi, u min jallegaha ghandu jgib prova konkludenti u perswassiva tas-simulazzjoni.”

“Din il-prova tista ssir bi kwalunkwe mezz permess bil-ligi anke permezz ta’ xhieda. Izda dan il-principju li l-prova tas-simulazzjoni trid tkun konkludenti u perswassiva, ghandu jigi applikat b’rigur akbar meta jigi impunjat att pubbliku.”

“Fuq kollox imbaghad ghandha tirrizulta b’mod inekwivokabbli l-causa simulandi, b’mod li jekk il-prova ma tirnexxix, l-impunjazzjoni taqa.”

“Ix-xhieda ta’ l-attur li jallega s-simulazzjoni ghandha fiha nfisha tigi mehuda bl-akbar cirkospezzjoni meta l-azzjoni tigi proposta wara l-mewt tal-persuna li l-attur jallega li riedet l-att simulat.”
“Biex ikun hemm simulazzjoni jrid ikun hemm ix-xjenza tal-partijiet kollha li jridu joholqu l-att simulat.”

Kif intqal imbaghad fil-kawza Giovanna Cachia vs Assuero Gauci (App. Civ. 23.10.1987) is-simulazzjoni tista tirrizulta minn att ta’ provi izda anki minn fatt wiehed lampanti li ma thallix dubbju dwar l-ezistenza tas-simulazzjoni.

Inoltre ghalkemm wiehed irid jimxi b’kawtela fejn hemm att pubbliku, izda minn naha ’l ohra lanqas ma jista jinghad li ma jistax jingieb ebda prova kont dak miktub f’att pubbliku (John Abela et vs Giovanna Abela et App. Civ. 9 ta’ Frar 1971).

Dawn il-parametri ghalkemm rigoruzi gew pruvati f’din il-kawza. Il-konvenut ma jammettix ebda liberalita da parti ta’ missieru lejh. Pero’ zewg fatturi fl-att innifsu juru dan. L-ewwel nett il-valur indikat fil-kuntratt tal-premuta ta’ Lm200 hu esageratament baxx. L-art in kwistjoni li rceva l-konvenut hi stmata LM1600 mill-perit mqabbad mill-atturi biex jistma l-proprjeta kollha fil-wirt u l-perit Joseph Huntingford mqabbad mill-Qorti biex jistma l-art stmaha Lm6000. Inoltre hu dubbjuz ferm kemm fil-fatt il-konvenut partat ghodda tar-raba bl-istess valur ma missieru. Jirrizulta illi missieru kien ilu xi snin li waqaf jahdem l-artijiet li kellu u ghalhekk ma kellux bzonn ta’ ghodda. Inoltre l-konvenut jixhed illi l-ghodda konsistenti f’affarijiet

zghar tal-gnien tahomlu missieru iktar minn sena wara l-kuntratt.

Bla dubbju l-partijiet f'dak il-kuntratt kienu jafu x'qed jaghmlu. Missier il-kontendenti kien ilu jghix mal-konvenut u martu xi snin, prova li mhix kontradetta fl-atti u Francesco Sciortino ried jaghmel liberalita ma ibnu oltre dak li kien gia hallielu bit-testment minghajr ma jqajjem wisq ir-rabja ta' wliedu 'l ohra billi jimmaschera l-ghotja taht titolu oneruz, li mill-valur citat u n-nuqqas ta' tpartit veru hu lampantement.

Anki jekk tqis il-grad ta' parentela tal-partijiet fil-kuntratt li allura wiehed jista jifhem illi l-prezz ikun x'aktarx iktar baxx milli kieku wiehed qed jikkuntratta ma barranin, pero` f'dan il-kaz, il-valur dikjarat innifsu jismaschera r-relata u cioe d-donazzjoni li missieru ried jaghti lil ibnu.

L-esponenti ma jistax jissottometti illi s-simulazzjoni hi wahda assoluta fis-sens illi ma kien jezisti ebda kuntratt izda biss finzjoni ta' kuntratt. Il-grad ta' parentela u anki il-fatt illi fit-testment d-decurius rega pprefera lill-konvenut b'legati ohra juru illi l-partijiet tieghu jaghmlu kuntratt kif fil-fatt ghamlu izda mhux wiehed oneruz imma wiehed gratwitu. Dan il-kuntratt ta' donazzjoni mghotti biex jidher tpartit mhux illegali fih innifsu u ghalhekk ma jistax iwassal ghan-nullita assoluta tieghu. Ma tistax lanqas pero tintlaqa l-eccezzjoni tal-konvenuti illi t-talba attrici hi nulla ghax prova minn kawzali li twassal li s-simulazzjoni jirrendi l-kuntratt null. L-esponenti jissottometti illi t-talba attrici hi valida kwantu l-kuntratt ta' tpartit bejn Francesco Sciortino u Alfred Sciortino fil-31 ta' Dicembru 1988 hu null kwantu trasferiment oneruz izda validu kwantu att ta' donazzjoni.

Il-konvenuti pero jeccepixxu ukoll illi l-atturi ma ghandhomx interess jintavolaw il-kawza peress illi kienu accettaw il-wirt ta' missierhom. Din l-eccezzjoni tinbet mill-fatt illi fit-testment ta' Francesco Sciortino fl-artikolu 6 tat-testment tieghu ezenta lil uliedu mill-obbligu tal-kollazzjoni. Kwindi jekk jirrizulta illi l-atturi accettaw l-wirt, m'hemmx lok ghall-kollazzjoni tad-donazzjoni tal-art mertu

tal-kawza u ghalhekk l-atturi jonqoshom l-interess legali. Dan l-interess inghad fil-kawza Borg vs Scicluna deciza mill-Qorti tal-Appell fit-3 ta’ Dicembru 1984 irid ikun tali illi biex wiehed imantni d-domanda gudizzjarja tieghu trid iggiblu rizultat utili u konkret. Ir-rizultat utili u konkret fid-domanda attrici hi illi b’din il-kawza l-art mertu tal-kawza ser tidhol lura fil-partimonju ta’ Francesco Sciortino li tieghu l-kontendenti huma wliedu u minnha jmisshom parti l-atturi wkoll, jekk jinstab li huma ma accettawx il-wirt u ghalhekk ghandhom binarji legali successorji miftuha ghalihom.

L-esponenti jissottometti illi ma ngibitx prova cara illi l-atturi accettaw il-wirt ta’ missierhom. Ingiebu provi li d-denunzja ta’ missierhom thallset mill-assi tal-mejjet u fuq dan ftehmu l-kontendenti tant li ffirmaw skrittura quddiem in-Nutar Laferla fil-1994. Pero’ dan mhux accettazzjoni tal-wirt kif tghid espressament, l-artikolu 33 (5) tal-Att XVII tal-1993 dwar it-taxxa fuq Dokumenti u Trasferimenti. Ma rrizultax illi l-bqija tal-flus fil-kont bankarju uniku tal-mejjet tqassmu bejn l-eredi. Anzi jirrizulta l-kuntrarju. Lanqas ma jirrizulta illi l-mobbli tal-mejjet missier il-kontendenti nqasmu. Kull ma ntqal mill-konvenut hu illi qabel il-mewt ta’ missieru ttiehdu xi affarijiet minn daru. Pero ma jirrizultax li l-mobbli ta’ missierhom inqasmu wara mewtu. Lanqas ma jirrizulta li nqasmu l-bqija tal-immobbli tal-mejjet. Il-korrispondenza esebita turi dan b’mod car. Li nqasam kienu l-legati li Francesco Sciortino halla lil uliedu, uhud minnhom gia fil-pussess taghhom. It-tqassim tal-legati ma jikkomportax accettazzjoni tal-wirt. Infatti l-artikolu 862 (1) jghid illi r-rinunzja ta’ wirt ma jippruvax lill-eredi milli jitlob legat imholli lilu. Multo magis fejn l-eredi ghadu ma accettax il-wirt pero ma rrinunzjax ghalih anqas. Ma ngiebet ebda prova anqas illi xi wiehed mill-atturi ghandu fil-pussess tieghu xi parti mill-eredita kif jitlob l-artikolu 869 tal-Kodici Civili. Fil-kawza Mea et vs Borg deciza mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fit-28 ta’ Gunju 1952 il-Qorti qalet illi tirrikorri accettazzjoni ta’ eredita meta l-werriet jaghmel xi att li bilfors ifisser li huwa ried jaccetta l-wirt u li ma kienx ikollu l-jedd li jaghmlu jekk mhux bhala werriet. Dan l-att irid ikun jimplika b’mod necessarju u inekwivokabbli l-volonta f’min jaghmlu li

jaccetta l-eredita b’mod li l-att ma jkunx konciljabbli ma volonta diversa. Il-prova ta’ dan l-att ghandha ssir minn min jallega l-accettazzjoni u fid-dubju ghandha tigi eskluza favur is-successibbli u kontra min jallegaha. L-istess intqal fil-kawza Farrugia et vs Farrugia deciza fit-30 ta’ April 1962. L-esponenti jissottometti illi l-konvenut ma rnexxilux jaghmel din il-prova.

Kwindi l-esponenti jissottometti illi l-atturi wrew li ghandhom interess jaghmlu l-azzjoni ghax ghadhom ma accettawx il-wirt. Il-kawza hi circoskritta biss ghat-talba tan-nullita tal-permuta u l-esponenti mhux ser imur oltre dan. Fil-kawza Joseph Grech vs Ludgarda Grech deciza mill-Qorti tal-Appell fil-11 ta’ Jannar 1999 qalet illi anki domandi dikjaratorji huma permissibbli purche dawn huma preordinati ghal domanda ohra definittiva u finali. Pero l-Qorti trid tkun perswaza li min jaghmel id-domanda ghandu interess li din il-kawza tifforma l-bazi ta’ kawza ohra fil-futur liema interess ma ghandux ikun ipotetiku izda konkret.

Peress illi jidher illi l-atturi bl-otteniment ta’ gudizzju f’din il-kawza fis-sens gia sottomess, ghandhom interess li jippromuovu kawza ohra biex jipprotegu d-drittijiet successorji taghhom, l-esponenti jissottometti illi l-eccezzjoni tal-konvenut dwar in-nuqqas ta’ interess peress illi l-wirt gie accettat ghandha tigi respinta, salv u impregudikat id-drittijiet tal-partijiet fi kwistjonijiet successorji.

Ghalhekk l-esponenti jissottometti illi t-talba attrici ghandha tintlaqa fis-sens illi l-kuntratt ta’ permuta bejn Francesco Sciortino u Alfred Sciortino tal-31 ta’ Dicembru 1988 ghandu jigi dikjarat simulat u null kwantu kuntratt oneruz izda validu kwantu donazzjoni bejn Francesco Sciortino u Alfred Sciortino.”

Din il-Qorti tosserva l-ewwelnett li, kwantu ghat-tieni eccezzjoni tal-konvenut kontenuta fin-nota ta’ eccezzjonijiet tieghu tad-29 ta’ Marzu 1993 kif ukoll kwantu ghall-eccezzjon ulterjuri sollevata mill-konvenut fid-9 ta’ Jannar 1995, taqbel perfettament ma’ dak li qal u

kkonkluda l-perit legali u ghalhekk m’ghandha xejn x’izzid ma’ dak li qal l-istess perit legali. Waqt is-sottomissjonijiet verbali u fin-nota ta’ sottomissjonijiet tal-konvenut pero` gie sottomess illi kull azzjoni possibbli dwar il-wirt li jista’ jkollhom l-atturi tinsab preskritta bid-dekorriment tal-perijodu ta’ ghaxar snin – referenza din ghall-artikolu 845 tal-Kodici Civili. Dan il-perijodu pero` huwa wiehed ta’ preskrizzjoni u mhux ta’ dekadenza (ara **Elena Bonello vs Carmela Bruno Olivier et**, Vol. XXIX.ii.1249; **Salvino Ellul Bonici vs Marquis Paolo Apap Bologna et**, Vol. XLI.ii.1022; **Paolo Camilleri vs Antonio Camilleri**, Prim’Awla, 16 ta’ Mejju 1983) u t-terminu gie interrott meta giet intavolata din il-kawza u semmai jerga’ jibda jiddekorri meta tigi definittivament deciza.

Kwantu mbaghad ghall-mertu tal-kawza, fil-fehma tal-Qorti, wara li qieset dak kollu li ssottometta l-perit legali u dak li ssottomettew il-partijiet kemm verbalment kif ukoll fin-noti taghhom, hawn ghandna kaz ta' simulazzjoni assoluta. U hawn issir referenza ghas-sentenza citata miz-zewg partijiet fl-ismijiet **Maria Felicia Cremona et vs Michele Abela et** deciza mill-Qorti ta' l-Appell (Superjuri Civili) fis-27 ta' Gunju 1960 (Vol. XLIV.i.221):

"Jekk il-partijiet f'kuntratt jikkonkludu apparentement bejgh li huma ma ridux u fil-fatt ma kellhomx intenzjoni li jikkonkludu kompro-vendita, imma riedu biss joholqu l-apparenza ta' bejgh, b'mod li l-apparenti bejjiegh ma riedx jisvesti ruhu mill-proprjeta` u lanqas l-apparenti xerrej ma ried jakkwista dik il-proprjeta`, l-att li sar hu simulat u nterament fittizju bhala kompro-vendita; u t-talba ghar-rexissjoni ta' dak l-att ghandha tigi milqugha fl-assenza ta' deduzzjoni u provi li verament kien kuntratt iehor.

Ghaldaqstant, jekk il-parti l-ohra ma tallegax u ma tippruvax illi l-intenzjoni kienet li jsir kuntratt iehor, per ezempju donazzjoni, anzi tkompli tinsisti li l-kuntratt kien ta' bejgh, u l-provi jkuru li bejgh ma kienx hemm, allura s-simulazzjoni hi assoluta u l-kuntratt ghandu jigi rexiss."

Fin-nota ta' eccezzjonijiet u dikjarazzjoni guramentata tieghu l-konvenut jinsisti li l-kuntratt in kwistjoni kien verament wiehed ta' tpartit u huwa "ghall-grazzja ta' l-argument" biss li jissolleva li jekk wehed jaccetta li l-valur kien baxx allura jista' jinghad li l-kuntratt kien affett minn simulazzjoni relattiva u kien jammonta ghal donazzjoni. L-allegazzjoni tieghu li l-kuntratt seta' kien jammonta ghal donazzjoni pero` ma hi sostanzjata bl-ebda prova mressqa mill-konvenut. Anzi, filwaqt illi fl-affidavit ma jaghmilx l-icken referenza ghall-kuntratt, in kontro-ezami jaghmel referenza ghat-"tpartit" li ghamel ma' missieru u fl-ebda hin ma jallega li kien hemm donazzjoni jew li l-hsieb ta' missieru kien li jaghmillu donazzjoni.

Fis-sentenza precitata ntqal hekk:

"Jekk huwa veru, kif anki l-konvenuti stess donnhom kienu kostretti li jikkoncedu, illi Joseph Abela u l-konvenuti fil-waqt stess li suppost kienu qeghdin jikkonkludu komprovendita, li skond il-ligi (art. 1397 Kod. Civ.) tittrasferixxi mal-kuntratt id-dominju tal-haga flimkien mad-dgawdija u l-pussess taghha, kellhom il-hsieb b'dan kollu illi l-haga ma tohrogx verament mid-dominju materjali u mill-pussess u d-dgawdija taghha da part tal-venditur, allura komprovendita vera u reali ma kienx hemm. Billi kkreaw l-apparenza taghha kien skop taghhom illi wara l-mewt tal-venditur il-konvenuti jibqghu jidhru bhala s-sidien b'dak it-titolu. Izda in kwantu din kienet l-intenzjoni, il-kuntratt ma kienx komprovendita, izda talvolta disposizzjoni 'causa mortis', li ma setghetx effikacement issir b'dak il-mezz.

…

Il-fatt illi l-partijiet fl-att impunjat setghu talvolta ghazlu mezz iehor genwin u reali li bih kienu jottjenu l-iskop taghhom ma jfisser xejn. Fl-esperjenza tal-hajja hija xorti tajba ghall-osservanza u ezekuzzjoni tal-ligi illi, bosta drabi, min jahseb biex jordixxi evazjoni jew ksur taghha juza mezzi inidonei, jew bosta drabi jaghmel zbalji talvolta banali, li fortunatament jisfrattaw l-iskop tieghu."

Dak li ntqal fis-sentenza citata japplika *mutatis mutandis* ghall-kaz odjern. Ghalhekk meta jittiehdu l-provi u l-indizji kollha f'daqqa, din il-Qorti tikkonkludi li l-atturi rnexxielhom jippruvaw illi l-att impunjat kien fittizju u ghalhekk it-talbiet taghhom ghandhom jigu milqugha.

Ghal dawn il-motivi:-

Tiddeciedi billi tilqa' t-talbiet attrici, tichad l-eccezzjonijiet l-ohra kollha tal-konvenut u ghalhekk:

(1) Tiddikjara li l-kuntratt ta' tpartit tal-31 ta' Dicembru 1988 in atti Nutar Dottor Antoine Agius kien fittizju u b'hekk simulat; u

(2) Konsegwentement tiddikjara illi l-imsemmi att huwa null u bla effett.

Bl-ispejjez kontra l-konvenut.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------